

Mezőgazdasági területek ÜHG forgalma

Gelybó Györgyi

Dencső Márton, Horel Ágota, Kása Ilona, Potyó Imre

Tóth Eszter

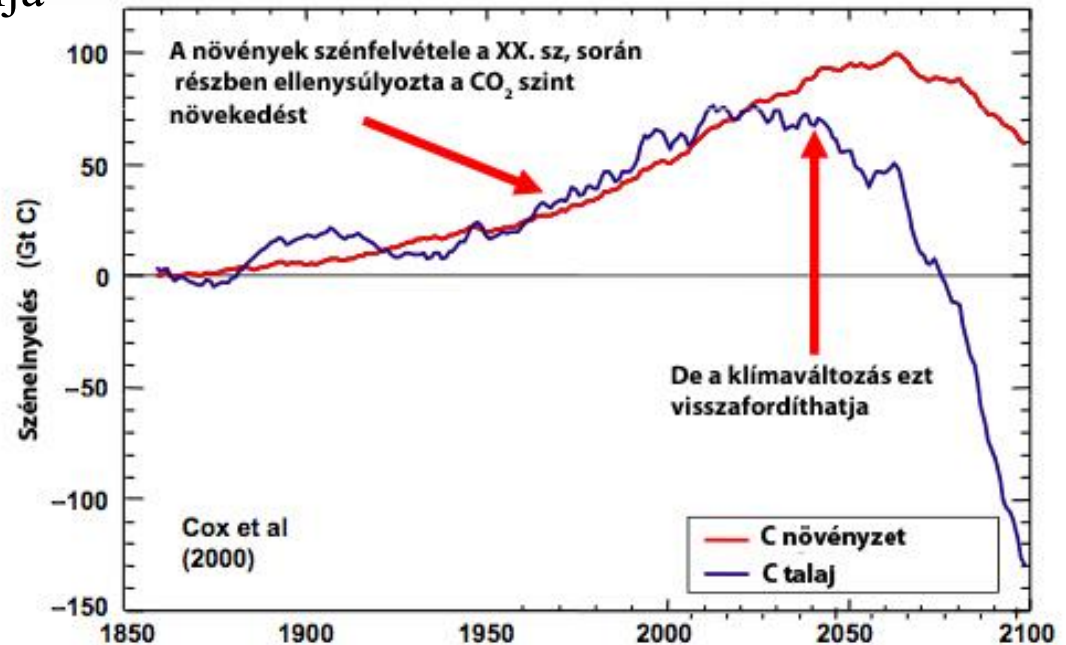
Tartalom

- Bevezetés (ÜHG (CO₂!) forgalom jelentősége, szárazföldi ökoszisztémák szerepe, mezőgazdaság jelentősége)
- Mérési lehetőségek – globálistól kis méretskáláig (szabadföldi) – kitekintés zavarásmentes mérésekre
- Saját kutatások
- Tervek

1. Bevezetés

- CO₂ klímaváltozásban betöltött szerepe
- Felszín (óceánok, szárazföldi bioszféra) nettó CO₂ nyelő, antropogén kibocsátást részben kompenzálja

- Fontos kérdés:
Megőrizhető/növelhető-e
a nettó elnyelés?

Forrás: Met Office

- Szárazföldi szénmérleg minél pontosabb ismerete szükséges
- Globális/kontinentális szinten és nagy térségekről megbízható információkra van szükség a szénforgalomról
- Mezőgazdasági területek: Magyarország területének 63%-a, Európának 45%-a művelt

1. Bevezetés

NATURE | NEWS

One-third of our greenhouse gas emissions come from agriculture

Farmers advised to abandon vulnerable crops in face of climate change.

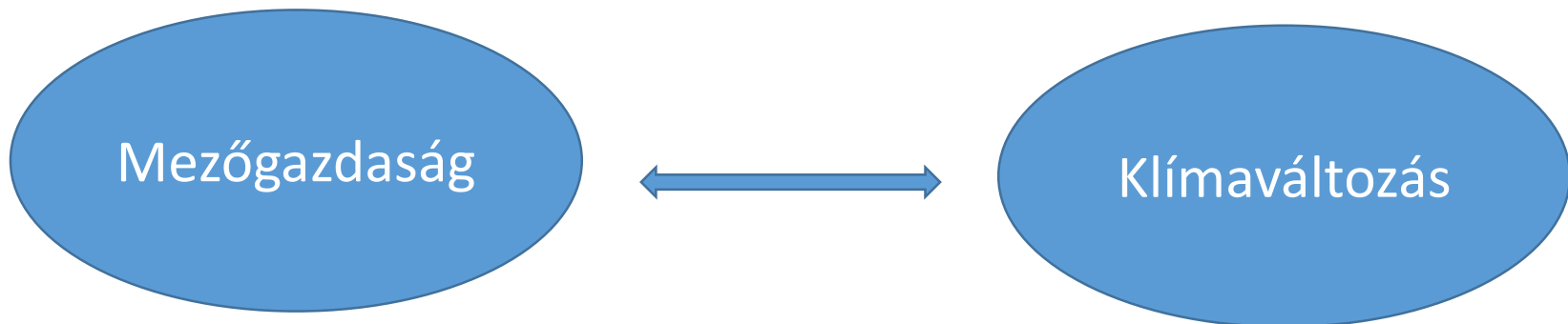
- Nem csak közvetlen, ökoszisztéma eredetű kibocsátások
- Alapkutatások során lehet a talaj-növény-légkör rendszer szerepét pontosítani
- Egyoldalúan nem értékelhető a környezeti hatás – fenntarthatóság vs élelmiszerbiztonság, erőforrásgazdálkodás

1. Bevezetés

- Minden ország elkészíti saját kibocsátási becsléseit
- Megközelítés: top down, bottom up, modeling
- Validáció?!

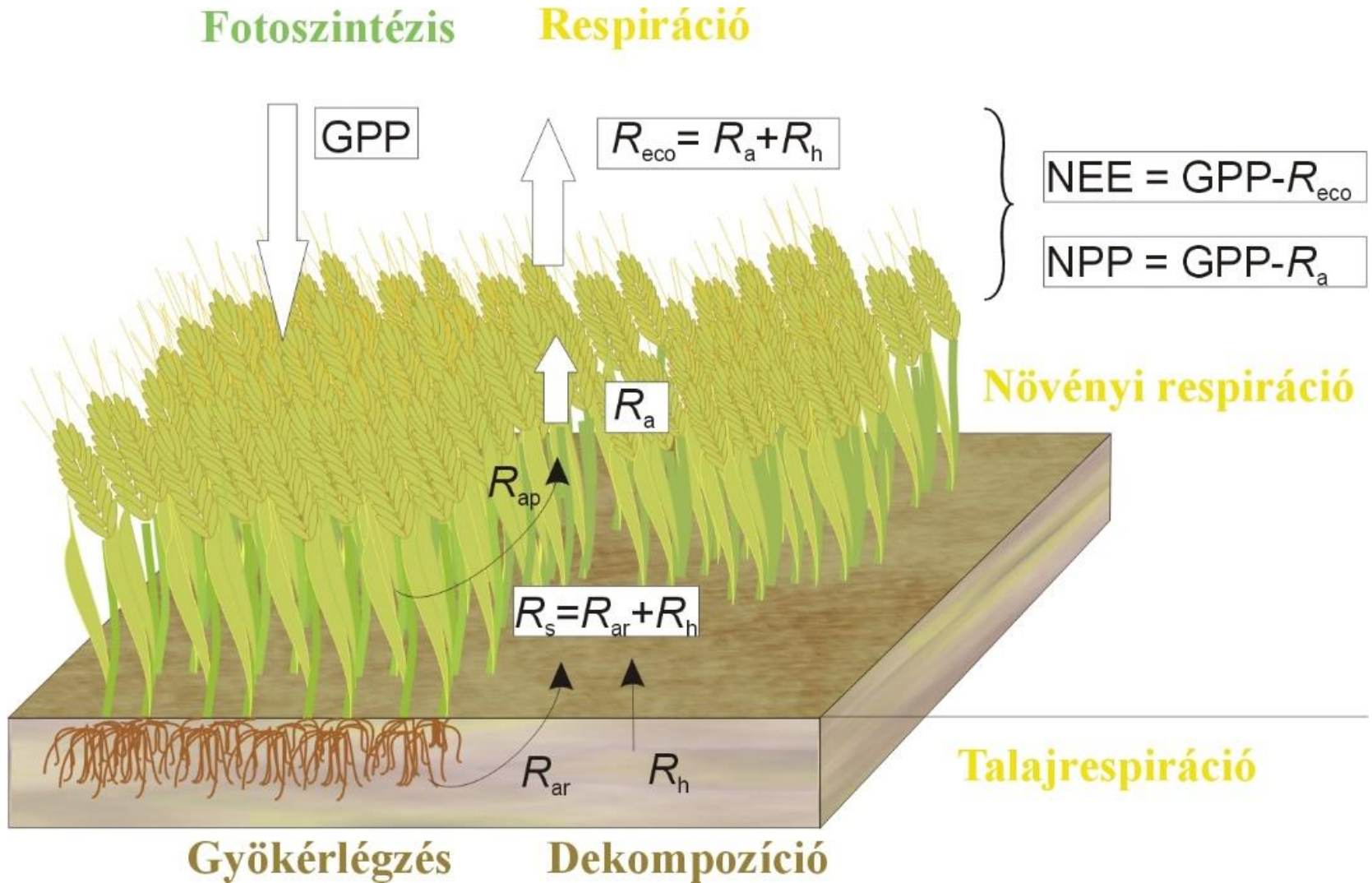
Kérdések:

1. hogyan hat a mezőgazdasági tevékenység a környezetre?
Hogyan lehet ezt a hatást minimalizálni?
2. hogyan hat a klímaváltozás a mezőgazdaságra? Hogyan lehet ezt a hatást minimalizálni?

1. Bevezetés

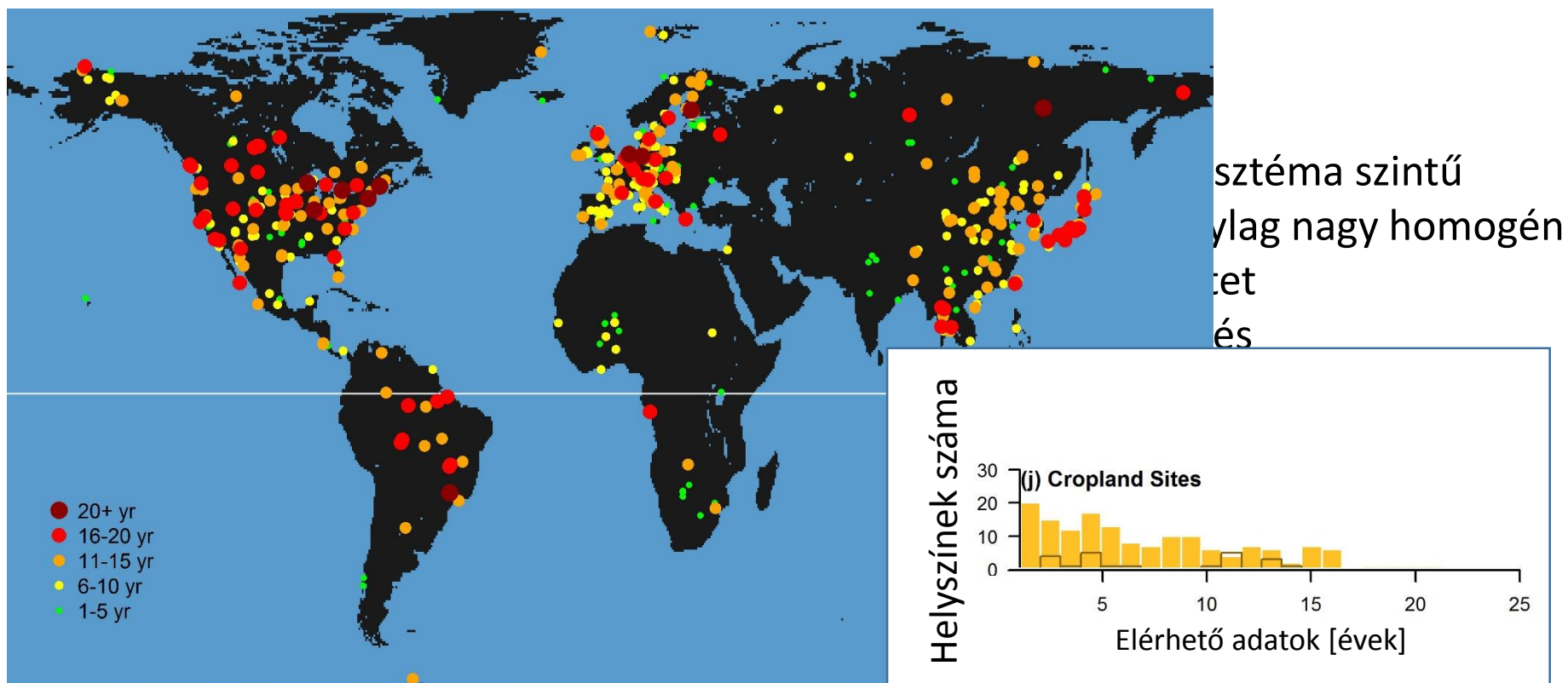
CO₂ áramok

1. Bevezetés

Mérési módszerek eddy kovariancia

Mikrometeorológiai módszer, standardok (pl. ICOS) „*in-situ*”

<https://www.youtube.com/watch?v=CR4Anc8Mkas&feature=youtu.be>

1. Bevezetés

Mérési módszerek – kamrás módszerek

Nincsen standard mérték
Meghatározható mérték
Talaj fluxusok, nettó

Kérdések:

- Egyes komponensek hozzájárulása?
- Kis kiterjedésű, pl tartamkísérletek
- Költségek

Képek forrása: licor.com

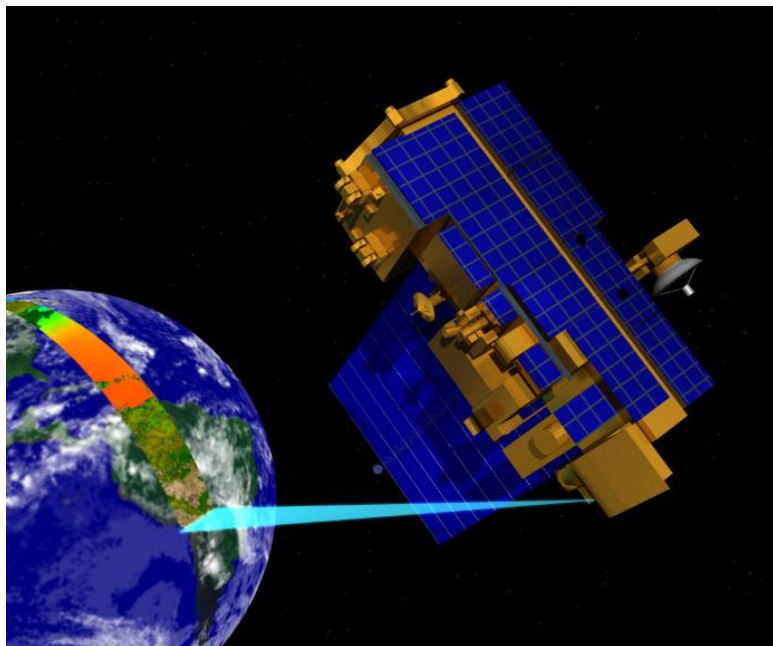

1. Bevezetés

Mérési módszerek - távérzékelés

- Közvetett információk a vegetáció állapotáról
- Vegetációs indexek
- Modellek – biofizikai mennyiségek

Űrbázisú

Felszínközeli képalkotó/nem képalkotó
Hiperspektrális/multispektrális

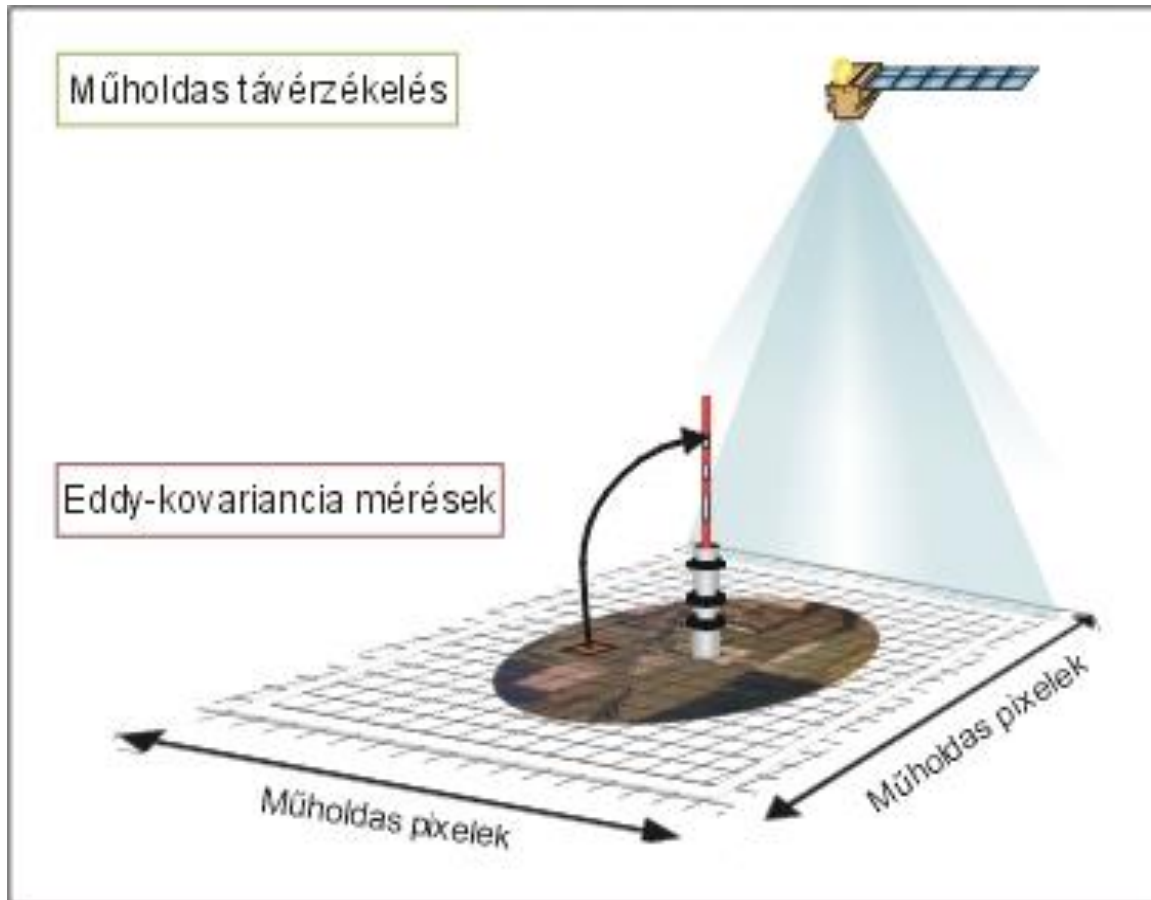
2. Kapcsolódó kutatások a TAKI-ban

- Ökoszisztéma szintű mérések (EK + műholdas távérzékelés) – ELTE TTK, Fluxnet
- Talaj ÜHG fluxusok
- Művelési módok hatása
- Felszínhasználat: szőlő, szántó, gyep, erdő
- Jelenlegi helyszínek: Józsfmajor, Balatonfelvidék/Bakonyalja, Martonvásár
- CO₂, N₂O (... CH₄, NH₃ ...)

Eszközök

- GC ECD+FID (N₂O+CO₂) (4.2+1.4 MFt)
- CNS (800 EFt) elemanalizátor
- EGM-4 (2.3 MFt) IR gázanalizátor
- Spektrális szenzorok (PAR PRI NDVI) (1.5 MFt)
- Talajnedvesség-tartalom/talajhőmérséklet szondák
- Met állomások (2 db) (~1 MFt)
- Accupar LP-80 (800 EFt)
- YSI Pro DSS (3.4 MFt)
- Ciras -3 levél szintű fotoszintézis mérő
- Gyökérszkenner
- Picarro G2508

2.1 Ökoszisztéma szintű CO₂ forgalom

Problémák:

- Agroökoszisztémák egyszerűsítése
- Validációs nehézségek
- Agroökoszisztémák alulreprezentáltak a validációs adatbázisokban
- Térbeli reprezentativitás

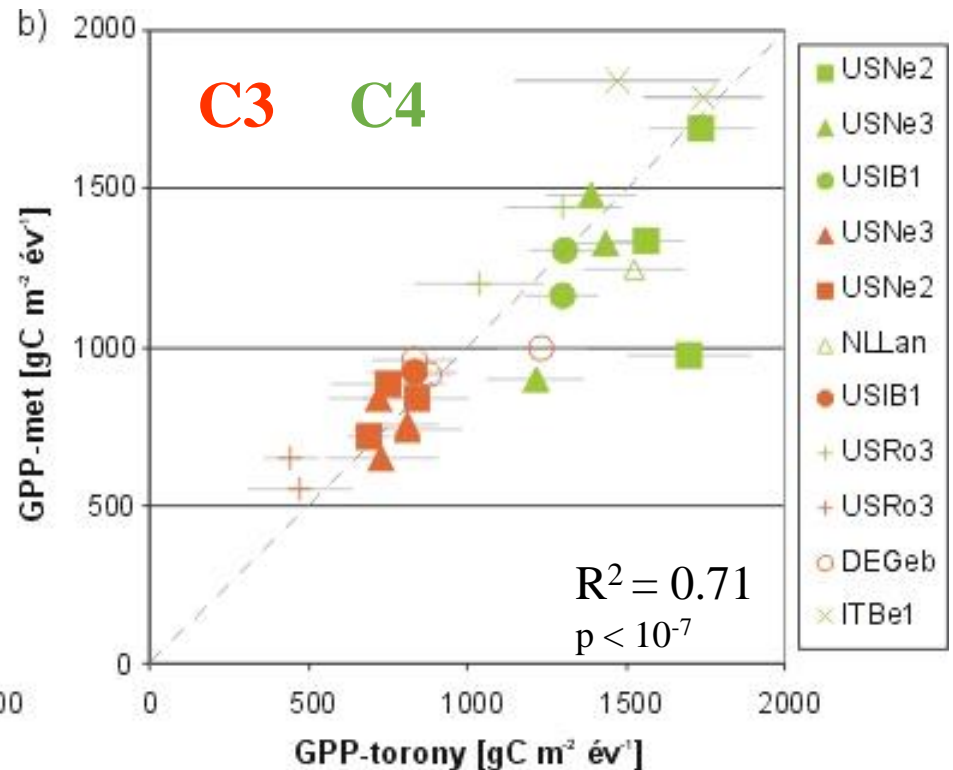
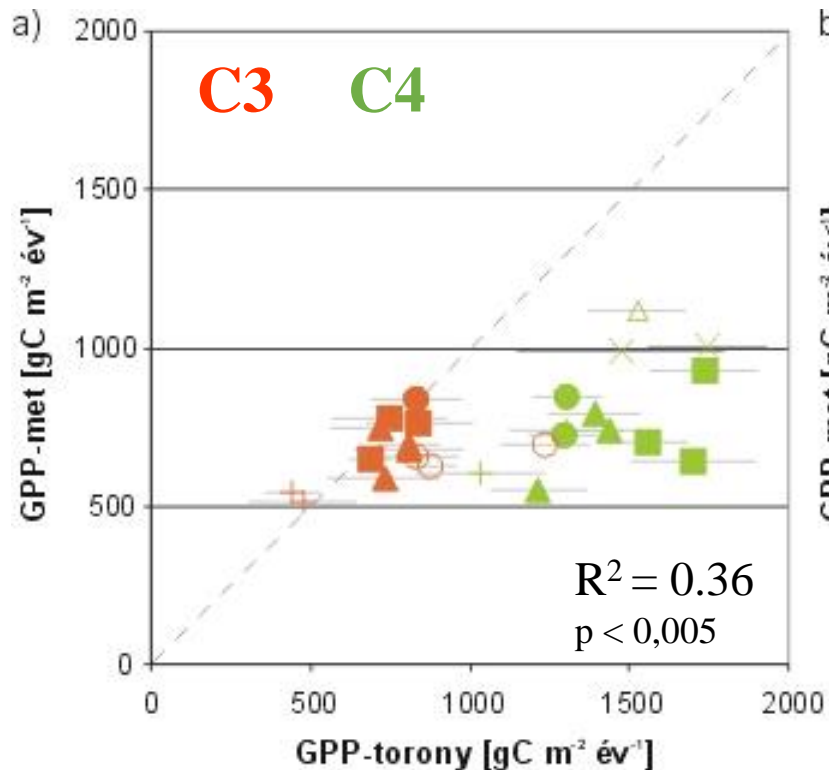
2.1 Ökoszisztéma szintű CO₂ forgalom

Adat-orientált modell (fényhasznosulási hatékonyság alapú)

$$GPP = \text{FPAR} \times \text{SWRad} \times 0,45 \times \varepsilon_{\max} \times T_{\min\_scalar} \times \text{VPD\_scalar}$$

a) EREDETI modell

b) OPTIMALIZÁLT gabonaszpecifikus modell

GPP adat forrás: FLUXNET helyszínek

2.2 Motivációs példa

2003-as szélsőséges időjárású év

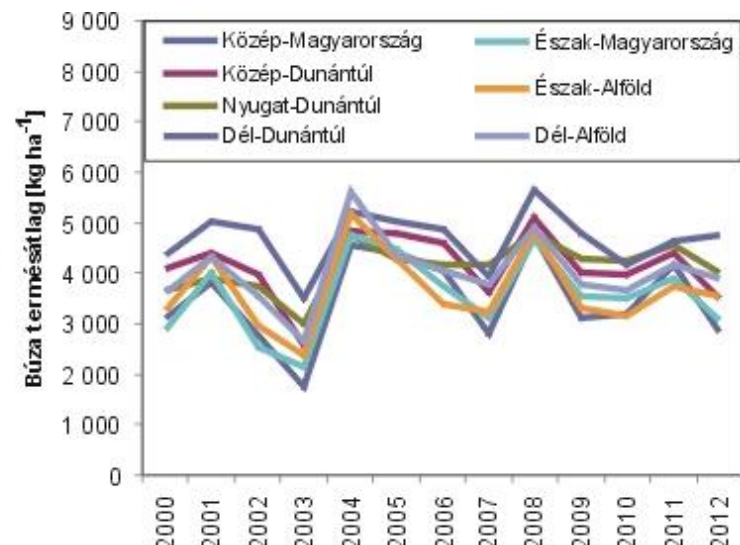
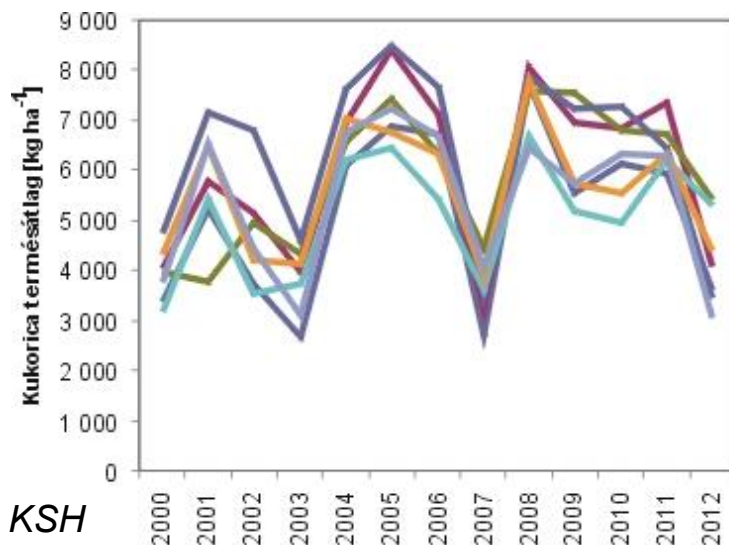
Megmozgatta a nemzetközi tudományos életet:

Nature **437**, 529-533 (22 September 2005) | doi:10.1038/nature03972; Received 30 March 2005; Accepted 23 June 2005

Europe-wide reduction in primary productivity caused by the heat and drought in 2003

Ph. Ciais¹, M. Reichstein^{2,3}, N. Viovy¹, A. Granier⁴, J. Ogée⁵, V. Allard⁶, M. Aubinet⁷, N. Buchmann⁸, Chr. Bernhofer⁹, A. Carrara¹⁰, F. Chevallier¹, N. De

Magyarország: búza és kukorica termésátlagaiban jól látható a 2003-as év hatása.

2.3 Talaj CO₂ kibocsátás

Józsefmajori talajművelés-klíma kísérlet

Beállítás éve: 2002

Talajtípus: mészlepedékes csernozjom

Kezelések: véletlenszerű elrendezésben 4 ismétlésben: szántás, s.kultivátor, mély kultivátor, tárcsázás, lazítás+tárcsázás, direktvetés

Parcellák mérete: 13 m x 150 m összesen ~5 ha

Növények:

2003 Őszi búza	2011 Zab
2004 Borsó mv	2012 Őszi búza
2005 Őszi búza	2013 Tavaszi árpa
2006 Őszi búza	2014 Napraforgó
2008 Napraforgó	2015 Őszi búza
2009 Őszi búza	2016 Kukorica
2010 Kukorica	2017 Zab

2.3 Talaj CO₂ kibocsátás

Józsefmajor - Helyszín bemutatása

a Direktvetés

b Szántás

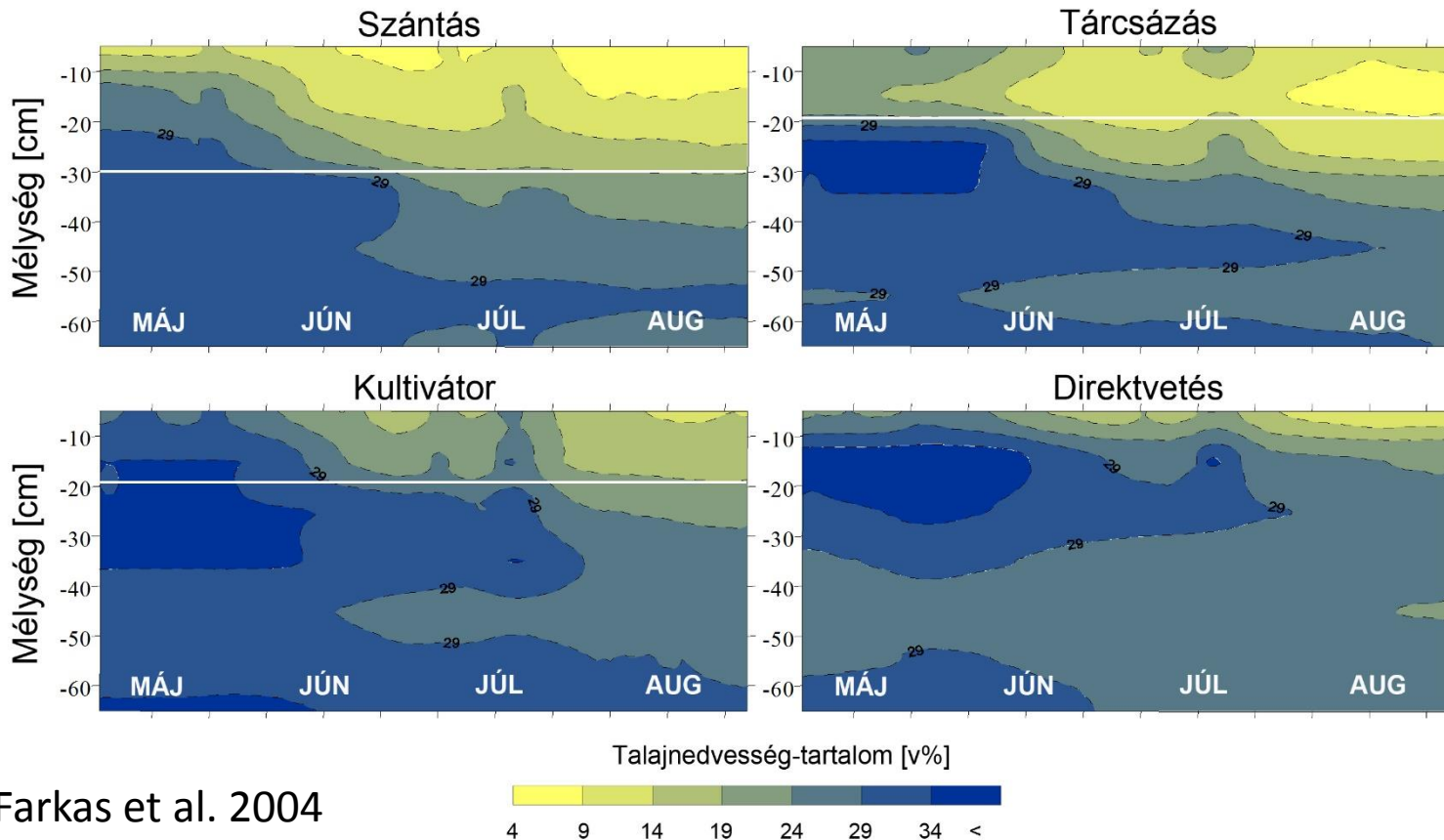
2.3 Talaj CO₂ kibocsátás

Józsefmajor - Kutatások

- Előzmények (Csilla, Eszter)
- 2013 óta rendszeres szabadföldi mérések
- Veg időszaki és kampányjellegű
- Talaj CO₂ emisszió, N₂O emisszió, SWC & Ts, talajtulajdonságok (N formák, humusz, térfogattömeg, ..) meteorológiai változók
- Módszer: statikus kamrás, IRGA 2017 –
- Növényi paraméterek 2016 -

2.3 Talaj CO₂ kibocsátás

Józsefmajor – Előzmények 1

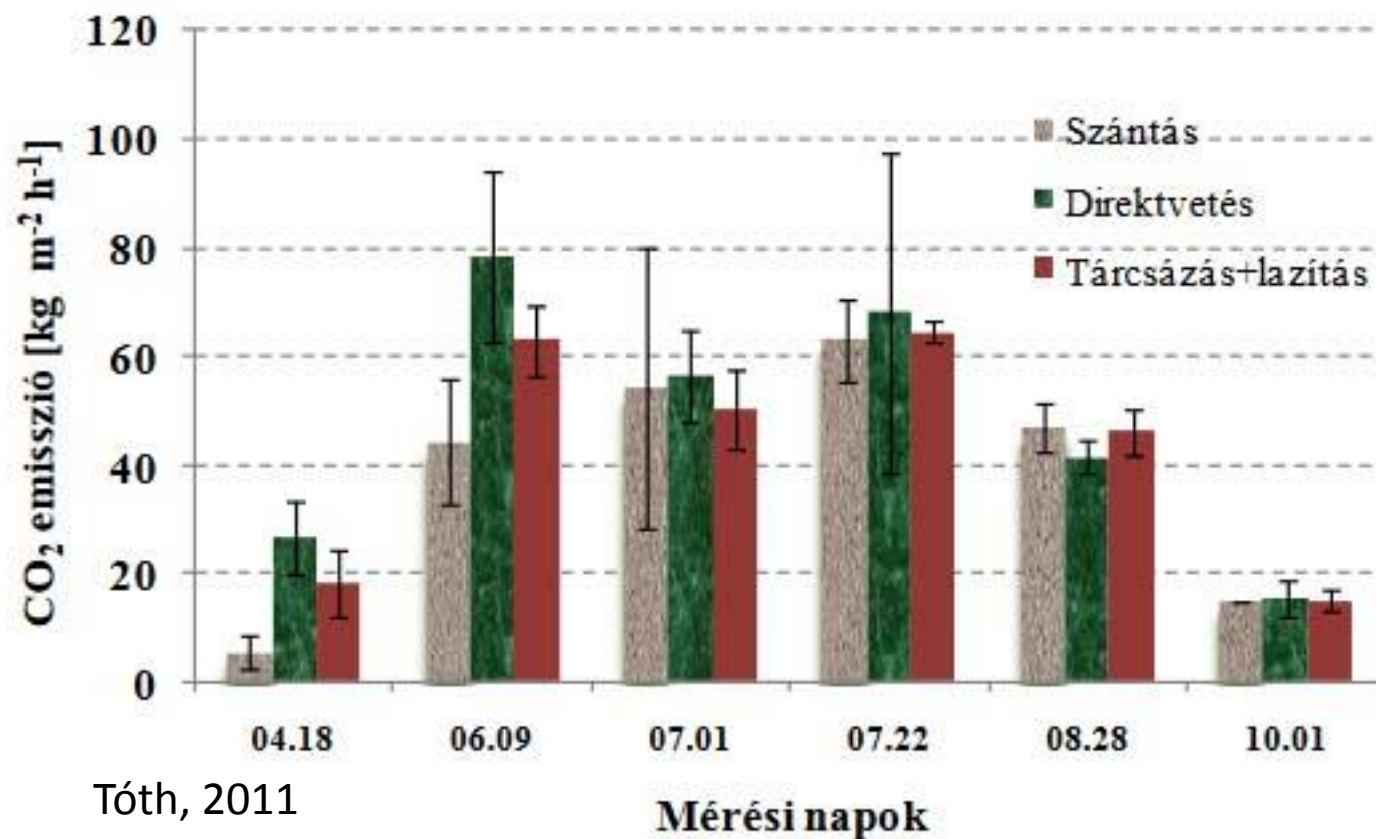

Farkas et al. 2004

Továbbblépés: 2013 óta talajnedvesség mérések, évek/növények közti különbség követhető

2. Talaj CO₂ kibocsátás

Józsefmajor – Előzmények 2

Tovább lépés: 2013 óta rendszeres mérések, művelést követő kampányméréssel kiegészítve.

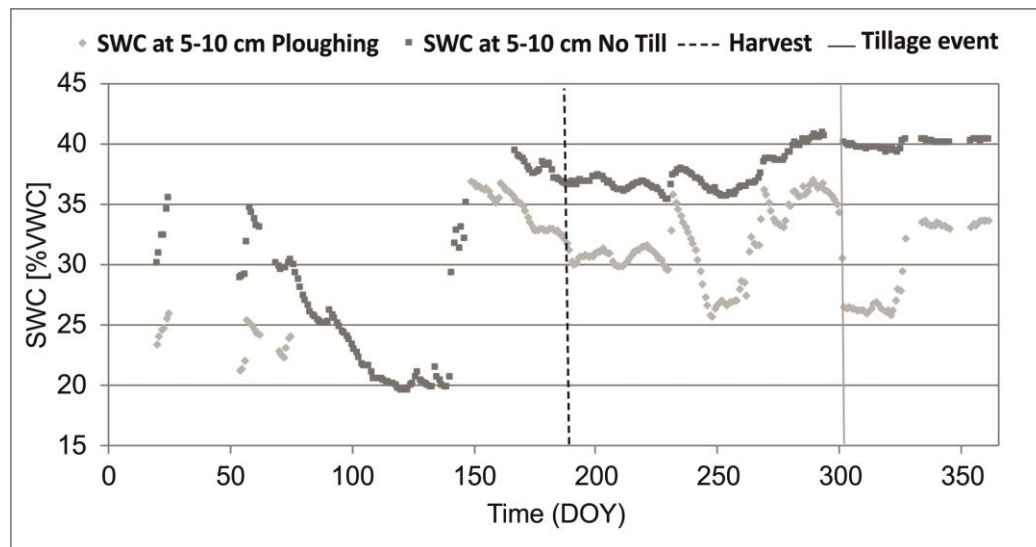
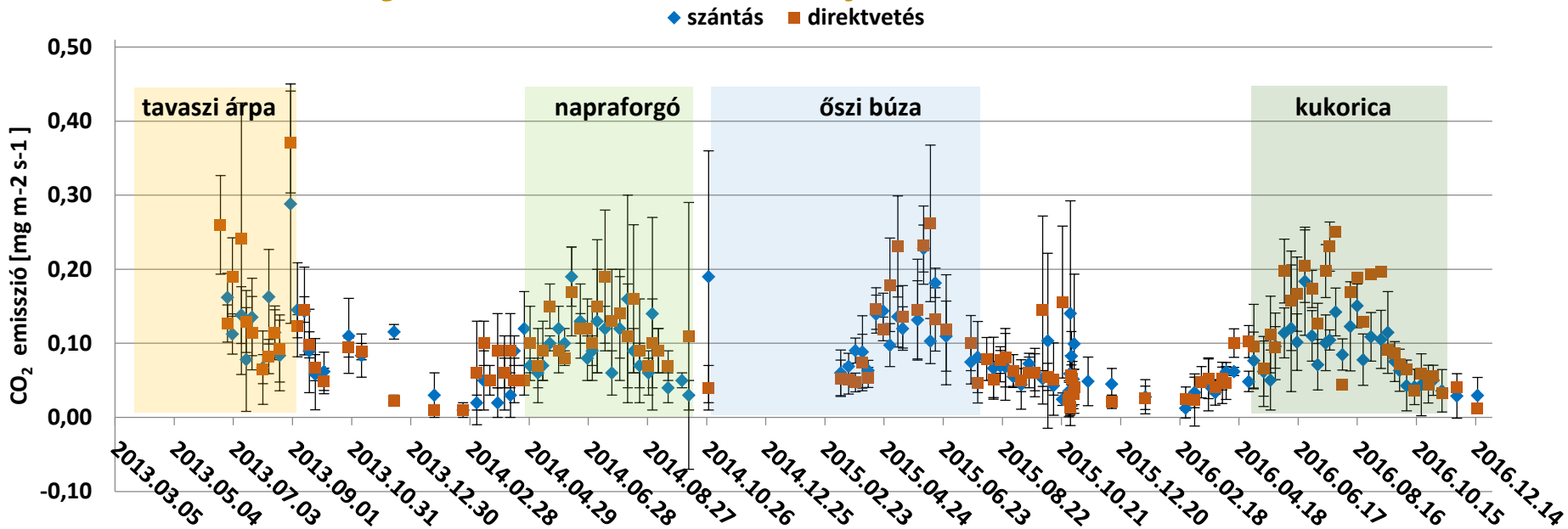
2.3 Talaj CO₂ kibocsátás Józsefmajor - Jelenlegi mérések

CO₂: Statikus kamrás módszer
SWC, Ts: folyamatos monitoring
Met. paraméterek

2.3 Talaj CO₂ kibocsátás

Józsefmajor - eredmények

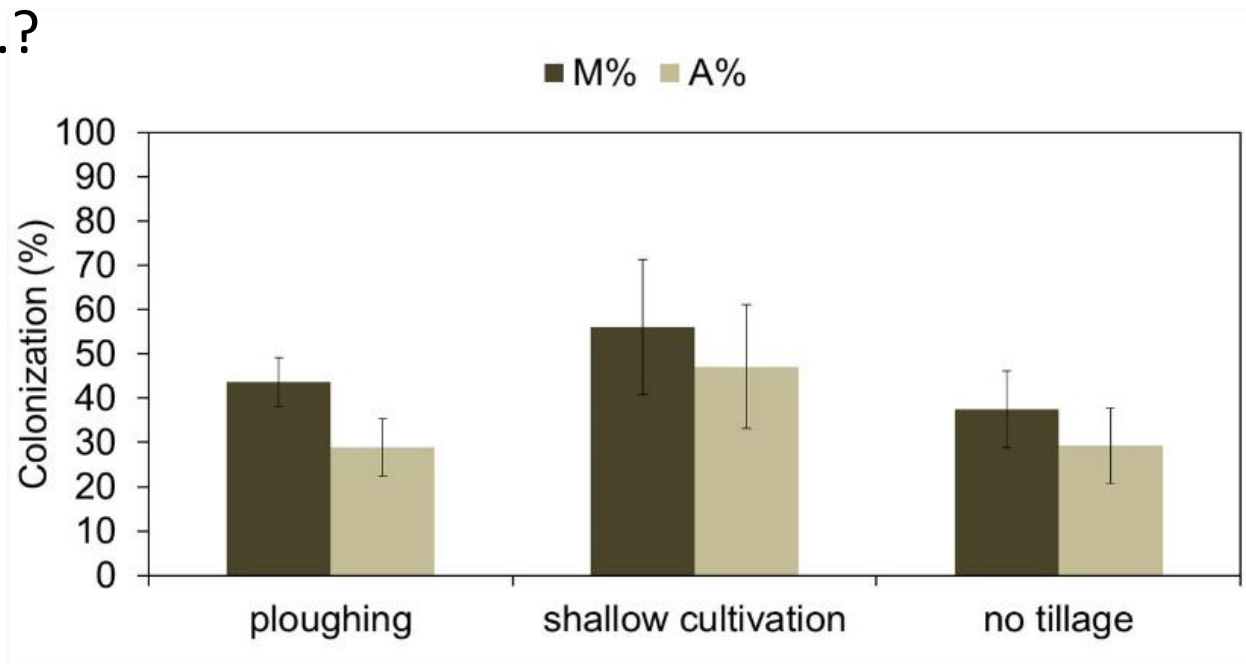
Rs 2013-2016

- Jelentős évi menet (Ts, fenológiai fázis)
- DV legtöbbször magasabb SWC 2014-2015
- DV sokszor magasabb (v.ö. Farkas et al 2004)

2.3 Talaj CO₂ kibocsátás

Együttműködések: növényi, mikrobiális

- Felszín feletti növénymorfológia, biomassza mérés destruktív mintákból (Pokovai Klára)
- Funkcionális diverzitásvizsgálat Microresp módszer (Szili-Kovács Tibor)
- Gyökérkolonizációs vizsgálatok (Takács Tünde)
- .....?

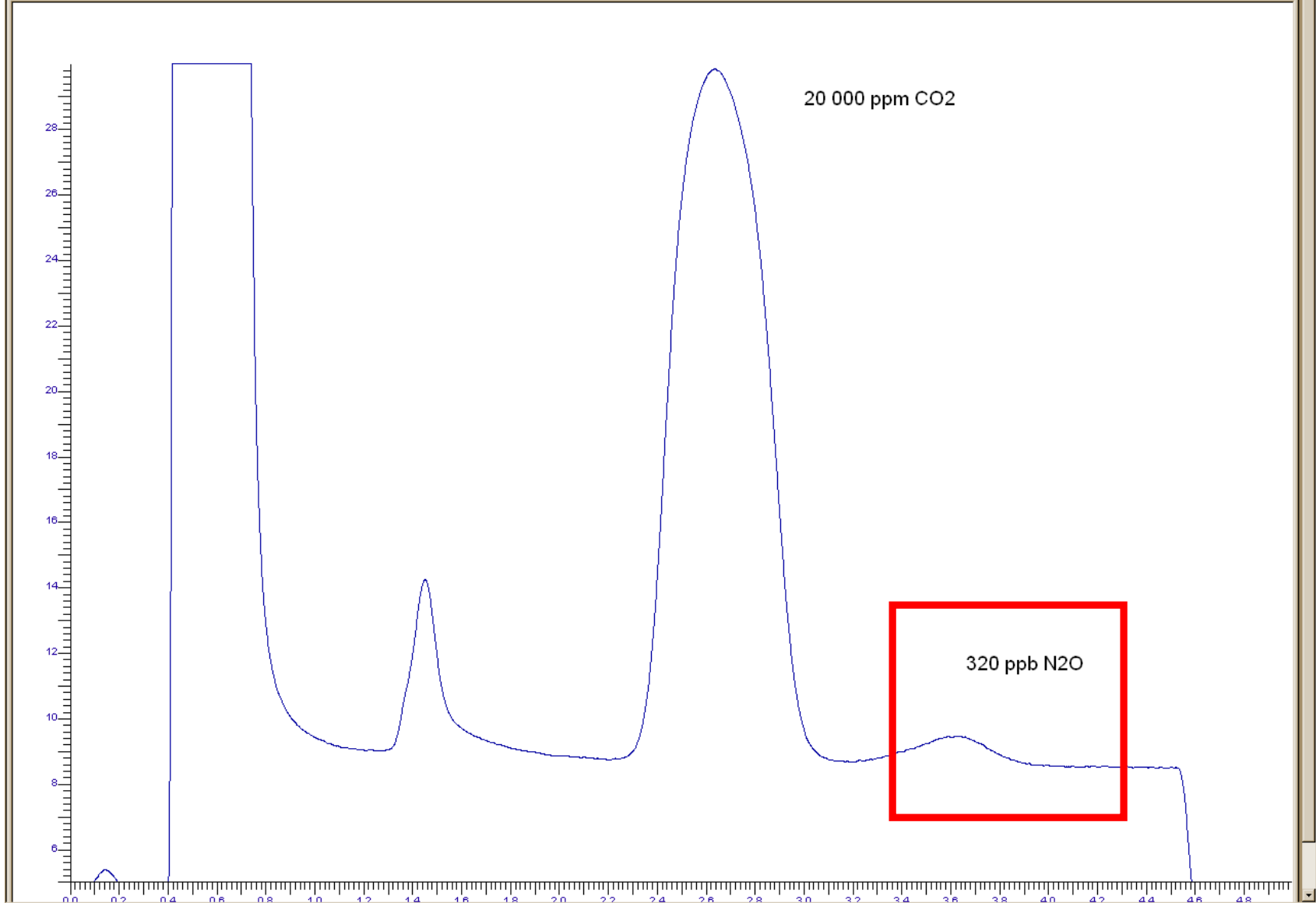

2.3 Talaj CO₂ kibocsátás

Különböző felszínhasznosítás

- Szántó, szőlő, erdő, gyepek
- Szőlő Szent György hegy (Bioszén)
- SWC/Ts
- Spectral (PAR; NDVI; PRI)
- CO₂ kibocsátás (talaj)
- Távérzékelés PRI, NDVI
- Térbeli kiterjesztés?

Kitekintés: FACE-k, eddy-k, Marton

- 2 EK helyszín
- Free air CO₂ enrichment

- Kukorica (2018)
- EK helyszínek:
- Tervezett mérések: levél szintű fotoszintézis, kamrás talaj GHG fluxus mérés (**CO₂, N₂O, CH₄, NH₃, H₂O**), gyökérnövekedés
- Műszerek: Picarro G2508; CIRAS-3; CI-600

Köszönöm a figyelmet!